

מכון
להגדרת
כתבי רבינו
אליעזר פאפו
זי"ע, א, מח"ס
"פלא יועץ"
ועוד

אורות פלא

אורות פלא

מתורתו של רבינו אליעזר פאפו זי"ע, מח"ס "פלא יועץ"
לקט דרושים ומאמרי מוסר, שנלקטו מתוך ספריו

פרשת נח תשפ"ז

שאין אנשים השתדל להיות איש, הא במקום שיש אנשים אינו מוטל עליו כל כך להוכיח, כאומרו (שבת נח). רישף בקרידי. וזה אומרו - אלה תולדות נח - להיות עם התולדות נח - שיהא רוחם נוחה הימנו, הוא נח - שגם רוח המקום נוחה הימנו, אבל אם הוא - איש צדיק תמים היה בדורותיו - יחיד בדורו דלית דכונתיה, ומוכרח להוכיח, אז לא יקפיד אי סנו ליה ואין רוחם נוחה הימנו, רק - את האלקים התהלה נח - יותר טוב שיהא רוח המקום נוחה הימנו. (אלף המגן)

ויאמר אלקים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ. (ו, יג)

ויאמר אלקים לנח - רצונו לומר למי שרוצה להיות טוב, יסתכל בשלושה דברים שאמר עקביא בן מהללאל - האחד הוא - קץ כל בשר - שכלם באו מדבר קץ ומאוס טפה סרוחה. וגם - בא לפני - לתן דין וחשבון. וגם - כי ומלאה הארץ חמס - שגונבת מן הגוף ונעשה עפר רמה ותולעה. וכבר הביא בספר שבט מוסר (פרק כח) תרעמות האדם עם הקרקע שמכלה כל הגופות הטובים, ומשיבה הארץ מעשיה ורקבונה, אבל בצדיקים בתיב (תהלים טו, ט) אף בשור יושב לבטח. וזה שכתוב - כי מלאה הארץ חמס - הוא - מפניהם. אבל מי שהוא אומר לעולם - הנני - שהוא אמירת חסידים, כמו שפרש רש"י על פסוק (בראשית כב, א)

ויאמר אליו אברהם ויאמר הנני, אז - מש חיתם את הארץ - שסיר מהם המורא מהארץ. (אלף המגן)

ויאמר ה' לנח בא אתה וכל ביתך אל התבה כי אתה ראיתי צדיק לפני בדור הזה. (א, א)

ראיתי צדיק - ולא נאמר צדיק תמים. מכאן שאומרים מקצת שבחו של אדם בפניו וכלו שלא בפניו (רש"י)

אמר רבי ירמיה בן אלעזר, מקצת שבחו של אדם אומרים בפניו, וכלו שלא בפניו. הנה בגון אנן יתמי דיתמי, כי יצר סמוך עושה שהאדם נהנה במה שמשבחו אותו וגבה לבו, מן הראוי הוא שלא לומר שום שבח בפניו, ושלא להגיד לו מה שספרו בשבחו שלא בפניו, כי נפש הוא חובל, נמצא המספר בשבחו בפניו עובר על "ולפני עור" (ויקרא יט, יד) אם לא משום דרכי שלום. והן בעוון, יש שאומרים שבח שאין בו בפניו, ונגותו שלא בפניו. (אורות אלים)

שאפילו בכתבו על כל פרק אינו בותב פרק שישי אלא פרק השישי. במדמה שאף הוא היה מתפנן לגרם יחוד. זכותו יגן עלינו אמן.

(אורות אלים)

אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלהים התהלה נח (ו, ט)

אלה תולדות נח נח איש צדיק - הואיל והזכירו ספר בשבחו, שנאמר (משלי י) זכר צדיק לברכה. דבר אחר ללמד, שעקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים. בדורותיו - יש מרבתינו דורשים אותו לשבח, כל שכן שאלו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ויש שדורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק, ואלו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום. (רש"י)

אמרו בש"ס (ברכות ז:) צדיק ורע לו צדיק בן רשע, ופרש האר"י ז"ל (שער הפסוקים איוב א) דרצונו לומר שהיה רשע בגלגול אחר, וגם אמרו (ברכות שם) צדיק ורע לו צדיק שאינו גמור, וגם איתא בש"ס (שם ה.) ששפש ולא מצא בידוע שהם יסורים של אהבה, פרש רש"י (ד"ה יסורין) שמא תכתב ה' יתברך מוסרו כדי להרבות שכרו לעולם הבא. וגם אמרו

במדרש (שמו"ר מד, ג) אלמלא שלם הקדוש ברוך הוא לאבות שכרן בעולם הזה. מה היו אוכלים הבנים.

וזה אומרו - אלה תולדות - העולם, כי שיהא להם - נח נח - שייצבו לשתי שלחנות, נח בעולם הזה ונח בעולם הבא, צריך שיהא - איש אשר צדיק - רצונו לומר צדיק גמור, וגם - תמים היה בדורותיו - גם בגלגולים שעברו, ועוד שלפעמים הקדוש ברוך הוא מוסר אותו כדי שבזמן - שאת האלהים התהלה - לעולם הבא, אז יהיה לו - נח

- ושכר הרבה. וגם לפעמים מוסר את הצדיק כדי שיוולד - מה שיוולד, יהיה להם - נח. (אלף המגן)

יש לפרש סמיכות הפרשיות ונח מצא חן בעיני ה' (לעיל, ח) - מי שעשה לו ה' נוח, ונתן לו עשה, ביצד

מצא חן בעיני ה', כשאינו מחזיק כל הטובה לעצמו לבדו לאכול לשבעה, אלא גם לאלה תולדות נח - שייטיב לאחרים עמו.

או נאמר במה שפרש בספר חרדים (פרק טו אות עה) שבשם נח רמוז למה מצא חן - שהיה עניו ונח לבדו, ועל ידי שהוא נח עם חברו גם חברו נח עמו, דבשאיין שנים רוצים להלחם אין האחד יכול להלחם, ובתיב (משלי טו, א)

מענה רך ישיב חמה, ועל ידי שהוא עניו שכניה עמו, בדכתיב (ישעיהו נז, טו) אני את דבא, ואמרו רבותינו ז"ל (שבת נז.) אפשר שכניה עמו וחסא בא לידו.

וזה אומרו - אלה תולדות - מי שהוא נח - שגם חברו נח עמו, וגם זה האיש צדיק תמים היה - לפי - שאת האלקים התהלה - ועל בן מוכרח שיהיה - נח - מאחר דשכניה עמו.

או נאמר על פי מאמרו ז"ל (כתובות קה:) האי צורבא מרבנן דסנו ליה בני מאתיה משום דמוכח להו במילי דשמיא - תלמיד חכם ששונאים אותו בני עירו מפני שמוכיחם על עניי התורה והמצוות. ואמרו (אבות פ"ב מ"ה) במקום

א

מרו רבותינו זכרונם לברכה (עירובין יח:) אומרים מקצת שבחו של אדם בפניו וכלו שלא בפניו. והטעם שאין אומרים פלו בפניו, נראה דהינו כדי שלא תזוה דעתו ולא ירום לבבו. אבל מקצת-אומרים, כדי שיזדרז בעשיית הטוב בראותו שיהללוהו בשערים מעשיו, וגם כדי להרבות אהבה ואהבה, שלום ורעות, באפן שצריך פלס ומאזני משפט, שאם רואה אדם שאינו אדוק כל-כך באהבת השם, ויש לחוש שתכבד עליו עבודת המצוה, ראוי להגיד שבחו ושקרה של מצוה שהוא עושה, ולומר לו: אשריך מה טוב חלקך שאתה קונה עולם הבא במעשיו, ובהנה דברים המלחיבים את הלב, כדי שיחזיק במעוזו לעשות מצוות, או כדי שישבחנהו, או כדי לזכות לשכר טוב, ומתוך שלא לשמה בא לשמה, אבל לאיש טוב שהוא אדוק באהבת השם ועושה מעשיו לשם-שמים ולא בשביל שישבחנהו, ראוי להזהר ולהשמר מלשבחו לפניו כלל וכלל, בפרט בדור יתום זה, כי יצר הגאון גבר עד מאד כמעט אין אדם צדיק בארץ שינצל ממנה לגמרי, ורעת הגאון היא רעה גדולה שהרי אמרו רבותינו זכרונם לברכה (סוטה ה.) בשמקא מאן דאית בה. מי זוטר מאי דקתיב (משלי טז, ה) תועבת ה' כל גבה-לב. כל דהוא גבה-לב.

ואם לעולם יצר הגאון סמוך, על אחת כמה וכמה בשמקו שיהללוהו בשערים מעשיו גבר אויב ומסיתו הסת כפול שיתגאה. וצריך שיהא איש מלקמות שיתגבר על יצרו בעת ההיא כדי שינצל ממנו, בחשב מחשבות טהורות מה לי ולשבחן של בריות, או לכבודם שהם מכבדים אותי, מאחר כי פשעי אני אדע, ואפשר שאני בזוי נתעב ונאלח ונמאס לפני בוראי ולפני כל צבא המרום, ומה יתן לי ומה יוסיף אם בני אדם טועים בי, אוי לי על שכרי כי גדול כיום שכרי לפני פלס ומאזני-משפט אשר לה, שדן את כל אדם לפי מה שהוא, קזאת וקזאת צריך שהייתי יתן אל לבו תכף שישבחנהו או יכבדהו כדי שינצל מהגאון, כלי האי ואולי.

ב

כף שיעור משנתו, יפנה ויטל ידיו ויבון לקראת אלהיו הדור בלבשו, וישוב מעט ויחשב בגדלת גדול אדוניו אשר לגדלתו אין חקר, דאיהו רב ושלטי עקרא ושרשא דכל עלמין וכלא קמיה פלא, ויארץ מעט במחשבתו בזה, ואחר כך יחשב שבמקום גדלתו של הקדוש ברוך הוא שם מצינו ענותנותו, אשר בחר בנו לעם סגלה, וקדשנו במצותיו, והרשנו לשירתו ולברכה בשמו, ולמצוה יחשב לו, כי עולה לרצון ולנחת רוח לפני כסא כבודו ברכותינו אליו, אשרי ילוד אשה אנוש רמה שזכה לכה, לברך למלך רם ונשא בפניו, והוא חשוב ומקבל ומרצה לפניו, היש חף מתוק מצוה? היש טובה גדולה מזו?

ומדם התחילו לברך, וקבל עליו לברך אות תבה בתבה, ביראה ואהבה ושמחה רבה ובכונת הלב בדת מה לעשות, ואז יקרב לברך בראוי.

והנה, בכל הברכות חיובא רמיא לזהר ויגיל ברעדה בבואו לברך למלך הכבוד, אמנם יגדל החיוב בברכות השחה, שיכנס בכי טוב כדי שיצא בכי טוב, ולא יהא זה ראשון לחשבון עונות של היום, כי אז זאת תהיה לו לפיקה ולמכשול לכל היום, כי מצוה גזירת מצוה ועברה גזירת עברה.

וגדר גדול לברך בעינים סגורות או מתוך הספר, כי כבר אתנח סימנא "אמר עם הספר - ישוב מחשבתו הרעה" (אסתר ט, כה). ומה טוב לגבר שירשם בכתב בנר כדברים האלה, וקזאת וקזאת התעוררות בקצור בלשון שמכיו, ויקרא בה קדם עמדו לברך. זה כלל גדול בתורה, בתחבולות תעשה מלקמה, וזריזות מביאה לידי זהירות.

יעלזו חסידים

יצא לאור הספר יעלזו חסידים של רבינו אליעזר פאפו זי"ע, א, בהוצאה מהודרת עם מקורות הערות וליקוטים. להשיג בחנויות הספרים ובמכון אורות פלא

מזכרת מהודרת

ניתן להשיג תפילה על בניו ובנותיו מרבנו אליעזר פאפו זי"ע"א מספרו בית תפילה. מעוצב על נייר כרומו 4 עמודים. לשמחת ולהבדיל להנצחה לעילוי נשמות וכדו'

